

Regjeringen ønsker innspill på hva som er utfordringer i integreringsarbeidet og hva som skal til for å gjøre det enda mer effektivt, samordnet og målrettet. Flyktningkontoret i Bærum kommune ønsker å uttale seg om integreringsloven, et veldig sentralt lovverk i integreringsprosessen avnyankomne flyktninger og de konsekvensene lovverket og rammene gir for integrering og måloppnåelse.

Om introduksjonsprogrammet:

Integreringsloven legger rammer for at deltakere som har videregående skole fra tidligere skal ha rett/ plikt til 6 måneders introduksjonsprogram. De har mulighet til maksimalt 6 måneders utvidet program dersom de kan komme i jobb/utdanning. Disse deltakere kan mangle godkjent utdannelse i Norge, mangle engelsk og norsk og mange deltakere vil ikke klare B1 eller B2 innen programtiden. Deltakere kan også ha helseproblemer, traumer, være over 50 år og ha andre individuelle forhold på tross av utdanningsbakgrunn som gjør at de ikke har så høy progresjon. Kommunene opplever også at nylige krigsopplevelser gjør at konsentrasjonen svekkes og at man ikke er så mottakelig for foreldreveiledningskurs og andre standardelementer. Integreringslovens intensjon om at flere skal få kvalifisering og styrket tilknytning til arbeidslivet, ser ikke ut til å lykkes for mange av deltakerne med kort programtid i dag.

Den nye integreringsloven kan legge forholdene bedre til rette for et mer effektivt og samordnet kvalifiseringsarbeidet i kommunene dersom deltakerne som kommer inn under kategorien 6-måneders programtid får en mulighet til lengre oppfølging av samme instans, i stedet for å bytte fra Introduksjonsprogram til Navs oppfølging i eller utenfor kvalifiseringsprogram i kommunene. Det er rekordhøy overgang fra Introduksjonsprogram til Kvalifiseringsprogrammet i flere kommuner og disse overgangene kan forsinke arbeidet med å få deltakerne ut i jobb. Godt kvalifiserings- og integreringsarbeid i kommunene, vil kunne danne grunnlag for å mer samfunnsdeltakelse tilhørighet og felleskap i samfunnet for øvrig.

De få med videregående utdanning som klarer å komme seg inn i betalt arbeid innen 6 måneder vil kunne komme inn i et usikkert arbeidsliv. Det vil være få arbeidsgivere som vil ønske denne målgruppen med ett meget lavt språknivå og samfunnsforståelse. Denne gruppen vil kunne ende opp på arbeidsplasser hvor krav til norsknivåspråk er lavt. Dette vil igjen føre til dårligere norsk på sikt og utenforskap istedenfor økt integrering. Ved endringer av konjekturer vil denne målgruppen få økt risiko for å falle ut fra arbeidslivet og få behov for sosialstøtte og bistand fra NAV. Når største andelen av flyktninger som kommer har kort programtid, kommer ikke lovens intensjon om kvalifisering og varig tilknytning til arbeidslivet til sin rett og det gis trange rammer for kommunene å vurdere hva den enkelte flyktning trenger av kvalifisering.

Godkjenning av kompetanse for nyankomne flyktninger og innvandrere:

Mange fagutdanninger, f.eks lege eller sykepleier er det mangel på i Norge, allikevel er det mange år før deltakere med utenlandsk utdannelse kan få brukt sin fagkompetanse i Norge. På grunn av begrenset rettighet til gratis norskopplæring, vil få ha muligheten til å faktisk praktisere sitt yrke på relevant nivå.

Arbeid med kvalifisering

Nav har i mange kommuner utilstrekkelig øremerkede ressurser til individuell oppfølging til nyankomne flyktninger. Det er mange prioriterte grupper i Nav og alle slåss om ressursene. Nav har et potensiale til å kunne tilby mer relevante tiltak ved å kunne jobbe parallelt med korte kvalifiserende fag-kurs, samtidig som deltakere går på norskopplæring i regi av voksenopplæringen. Da vil kvalifiseringen være mer fleksibel og effektiv.

Regjeringen ønsket også innspill på læringspunkter etter håndteringen både av pandemien

Hva har fungert godt og hva må bli bedre for at i skal være godt forberedt for nye beredskapssituasjoner?

- Regjeringen kan legge til rette for og gi midler til utvikling av digital kompetanse for elevene ved voksenopplæringen.

- Det var positivt å kunne tilby lengre program og få støtte til kommunene til de som trenger i denne perioden.

Læringspunkter etter håndteringen de høye ankomstene fra Ukraina.

Asylmottakene bør ha en beredskapsplan, slik at kommunene ikke blir sittende i en uoversiktlig situasjon der asylsøkere slår seg ned i kommunen uten at noen har oversikt over situasjonen. Både flyktningene og kommunene opplevde den første perioden av ankomster fra Ukraina som veldig kaotisk og det ble gjort mange feil i saksbehandling, informasjonsarbeid og vurderinger av situasjonen underveis. Det har aldri tidligere vært praksis at kommunene skulle fungere som førstelinjetjenesten for asylsøkere og det var lite informasjon til kommunene om hvordan de skulle håndtere dette den første tiden. Flyktningene oppholdt seg lenge i kommunen uten avklaring om de kunne være Alternativ mottaksplasser. De fikk lite informasjon om helsetilbud, uoversiktligtuberkulose testing og husdyr ble ikke klarert på riktig måte. Dette anser kommunen som viktige lærings punkter som burde inngå i beredskapsplanen til UDI.

Er det noen av de midlertidige endringene i lover eller praksis som bør tas inn i det ordinære systemet?

Det har vært utfordrende for kommunen å ha klasser og introduksjonsprogram for deltakere som ikke behandles likt utfra oppholdsgrunnlaget deres med tanke på tid og varighet på norskundervisning når de er i samme program. Det blir ikke likebehandling og særgrupper har kunnet gå inn og ut av programmet. Det burde kunne være mulig for alle å ha permisjon for å jobbe og mulighet til å komme tilbake til programmet dersom jobben viste seg å være midlertidig. I så fall burde alle ha permisjonsmuligheten og at den er nedfelt i reglementet. Nå har vi ingen føring for hvordan det skal håndteres

Det har ikke vært mulig i flere kommuner å legge til rette for å kunne velge engelsk som opplæringssspråk. Det er en stor ekstrautgift å kjøpe engelskkurs. Nav Bærum har heller ikke gode erfaringer med at man står stødig med engelsk som arbeidsspråk.

Det har vært utydelig og vanskelig å vurdere en del av lovverket, for eksempel om man kan legge inn digital opplæring fra Ukraina som del av programmet hvis det ikke har foregått på engelsk eller norsk og kan brukes i Norge. Det hadde vært ønskelig med litt mer veiledning i lovverket og hva som er tanken bak de midlertidige endringene.

Integrering og skolegang for nyankomne flyktninger i alderen 16-18 år

Det har vist seg at Fylkeskommunen ikke har klart å håndtere sitt ansvar for opplæring i norsk, fag og samfunnsfag for mange unge i alderen 16-18 år. Disse faller utenfor integreringsloven når det gjelder norskopplæring og mange fylker/kommuner melder at de har bosatt flyktninger i denne aldersgruppen som ikke har fått tilbud om videregående opplæring i kombinasjonsklasser fra Fylket på 6-8 måneder eller mer. Dette er veldig uheldig for den psykisk og fysiske helsen til ungdommen. Det er lett å falle utenfor og utvikle negative tendenser i lange perioder med lediggang for denne målgruppen. Det kunne gjerne gis en ekstra bevilgning utover rammetilskuddet til Fylkeskommunen til dette viktige arbeidet.

Vi ønsker regjeringen lykke til med integreringsmeldingen og vil bidra så godt vi kan til forskning fra ulike forskningsmiljøer som vurderer introduksjonsordningen

Flyktningetjenesten, Bærum kommune